

Opplegg til lesestund:

Korpset som tok til høyre i stedet for venstre

av Fridtjof Stensæth Josefsen og Bård Sletvold Torkildsen (ill.), Cappelen Damm 2024

TIPS:

- **La barna sitte i en halvsirkel foran deg.** Da kan alle se bildene i boka underveis i lesinga.
- **Lag en koffert eller boks** hvor du kan putte ting eller bilder som passer med boken du skal lese. Da kan dere snakke om disse tingene før dere begynner å lese.
- **Et lesestopp** er en pause du tar midt i lesinga. Det kan komme spontant, for eksempel når barna har et spørsmål eller oppdager noe i et bilde, eller det kan være planlagt av deg som leser høyt. Da kan dere snakke om det som skjer i boka sammen.

FØR LESING

- **Forslag til ting du som voksen kan legge i en fortellerkoffert eller boks (se tips over):** 1) et norsk flagg, 2) et blåseinstrument - ordentlig eller leke-instrument og 3) en liten globus (ev. en stor globus utenfor kofferten).
- **Sokkedyret* kan først ta fram flagget.**
- **Sokkedyret spør så deg som er voksen:**
 - Hvilke dager pynter nesten alle pynter seg og/eller har med seg flagg?
 - Hvorfor er 17. mai en flaggdag? Hva betyr det at en dag er flaggdag? Vet dere om andre flaggdager enn 17. mai?
 - Hva er et skolekorps? Hvilke instrumenter er vanlige i et skolekorps?
 - Hvor langt (eller hvor lenge) pleier 17.mai-toget med skolekorps å gå på 17. mai der dere bor?

Deretter går det an å finne fram boka.

- **Se sammen på bokas omslag og snakk om hva dere ser:**

Se på forsiden sammen.

- Hva legger dere merke til på forsiden? (La barna beskrive hva de ser.)
- Kan noen lese hva boka heter? (Les selv hvis ingen av barna vil.)
- Kanskje det står noe om det på baksiden av boka?

Les baksideteksten:

- Hva tror dere boka skal handle om? Hvem skal boka handle om?
- Hva tenker dere når det står: «... Men hva skjer når korpset tar til høyre i stedet for til venstre, og ender opp med å gå jorda rundt?» Hvor tror dere korpset kommer til å havne?

Å være detektiver mens vi leser

Du som leser høyt, kan gi elevene roller som detektiver før du leser boka høyt:

«Vi leste akkurat på baksiden av boka: «Men hva skjer når korpset tar til høyre i stedet for til venstre, og ender opp med å gå jorda rundt?»»

Det er ikke sikkert de alltid forstår hvor i verden de er. Dere kan være med å gjette og finne ut av hvor i verden korpset kommer til. På en måte er dere akkurat som detektiver:

Hva er en detektiv? Hva gjør en detektiv? (La barna komme med forslag.)

En detektiv må lete etter spor, følge nøye med på alt mulig, hva noen sier og hva de gjør, hva de liker og hva de ikke liker, hvordan det ser ut på ulike steder, hvilke ting som er der, om noe er vanlig eller veldig rart eller midt imellom.

Kan dere være detektiver og være med på å lete? (Gi barna tid til å svare.)

Når vi leser denne boka, skal dere få være detektiver og finne ut hvor i verden korpset er. Det betyr at hver gang vi blar om i boka, er det viktig å følge nøye med på hva som skjer, både det dere ser på bildene og det som står i teksten.

UNDERVEIS: LESESTOPP OG SPØRSMÅL

Til alle lesestopp: Hva ser dere i bildet? Hva tror dere kommer til å skje videre?

NB! Lesestoppene er bare forslag. Noen ganger kan det være fint å lese hele boka gjennom først uten å stoppe, og deretter gå tilbake å samtale om noen av oppslagene.

Oppslag 1: Skolekorpset på skolen

- Hva ser dere på bildet?
- Hvordan kan dere se at det er et skolekorps og en skole?
- Hvilke instrumenter er med i korpset? (tuba, stortromme, skarptromme, klarinett, trompet, cymbaler og triangel)
- Hva pleier dere å gjøre om morgenen 17. mai?
- Hvor tror dere korpset er på vei?

Oppslag 3: I veikrysset

- Hva betyr det, at noe er «skjebnesvangert»?
- Hvor bestemmer korpslederen at korpset skal gå?

Oppslag 4: GOKK

- Detektiver: Hva ser dere i bildet?
- Hvor er korpset — og hvor er de på vei?
- Er det noen av dere som kan Kongesangen?

Oppslag 5: Skolekorps om bord

- Detektiver: Hvor går korpset? Hva er det med korpslederen?
 - Hvorfor leder korpslederen korpset om bord i en båt?

Oppslag 7: Paris og Roma

Se på bildet først.

- Detektiver: Hva skjer her? Kan dere se noen bygninger dere har sett før? Vet noen hva bygningene heter - og hvilke land de ligger i? 1) Eiffeltårnet, Paris, Frankrike 1889. 2) Colosseum, Roma, Italia, år 80.
- Korpslederen sier at Slottplassen ligger rundt neste sving? Hva tenker dere om det?

Oppslag 8: I Spania

- Detektiver: Kan dere gjette hvilket land korpset er i nå?
- Vet noen hva ordene på skiltene betyr og hvilket språk det er? (Språket er spansk: trampa para turistas comercio = turistfellehandel; hola = hei; siesta no molestar = ikke forstyrr siestaen.
- Kan dere noen andre spanske ord?
- Hvor mange land har korpset vært i til nå? (Norge, Frankrike, Italia og Spania.)

Oppslag 10: Egypt

Se på bildene først og så på et kart.

- Hvilket land har korpset kommet til nå? Hvordan kan dere se at de er i Egypt?
- Hvor gamle er pyramidene? (De eldste pyramidene er fra 2592—2544 fvt., altså er de mer enn 4600 år gamle.) Hvorfor ble pyramidene bygd?
- Hvor har korpset marsjert for å komme seg fra Spania til Egypt?

Oppslag 11 — 13: Hvilket land i Syden?

- Detektiver: Kan dere se noen tegn på at korpset nærmer seg slottplassen? Eller ser dere tegn til at de er i et helt annet land enn Norge? Hvilket land kan det være? Hva får dere til å tro det? Noe i bildene? Noe i teksten?

Oppslag 14: Hvor i all verden?

- Detektiver: Hva ser dere på bildet? Hva slags dyr? (papegøye, slanger, store insekter) Hva vokser det der? Hva slags maske gjemmer seg innimellom trærne? Hvilke land har sumplandskap? (for eksempel regnskogen i Amazonas.)
- Hva handler sangen Gud signe vårt dyre fedreland om?

Oppslag 15: Hvor i all verden? (2)

- Detektiver: Hva ser dere på bildet? Hva er en vulkan? (Vulkan er en åpning i jordskorpen hvor magma og gass transporteres opp til overflaten fra Jordens indre. Det finnes også vulkaner på andre planeter. Magma er smeltet materiale som blir til en bergart når det størkner. Begrepet vulkan omfatter også fjellet som dannes rundt åpningen).
- I hvilke land i verden fins det aktive vulkaner? (i mange land, f.eks. Russland, Japan, U.S.A., Island, Italia, Tyrkia, Hawaii, Filippinene, Tanzania, Hellas, Tyrkia.)
- I hvilket land tror dere skolekorpset er?

Oppslag 16: Hvor i all verden? (3)

- Detektiver: Hva ser dere på bildet? Hvilket dyr ser dere? Hvor i verden fins dette dyret? (Øst-Grønland, Svalbard, Canada, Alaska og Russland)
- Hva er favorittmaten til isbjørn? (Sel.)

- Kan dere flere enn ett vers av «Ja, vi elsker»? (Den har egentlig åtte vers. Tre av dem er gjengitt under.)

Oppslag 18: Hvor i all verden? (4)

- Detektiver: Hva ser dere på bildet? Hvor i verden er det vanlig å finne isfjell? (for eksempel i havet utenfor Grønland og Svalbard i nord; og i Sørishavet i sør, der de blir brutt løs fra den antarktiske innlandsisen.)

Oppslag 19: Jorda sett fra månen

- Detektiver: Hva ser dere? Hva slags levende vesener?
- Vet noen av dere når mennesker landet på månen for aller første gang? (20. juli 1969 landet Apollo 11s månelandingsfartøy Eagle på månens overflate.)
- Kan dere finne hvor Norge er på jordkloden?

Oppslag 20: Hjemme i veikrysset igjen

- Tror dere skolekorpset finner fram til Slottsplassen nå? Hva tror dere de gjør?
- Tenk deg at du er en i korpset. Du bestemmer deg for å skrive en bok om hva som har skjedd. Hva skal boka hete?

Etter at hele boka er lest ferdig:

- Hva i boka likte du best? Hvorfor?
- Hvorfor tror dere forfatteren og illustratøren har skrevet og tegnet denne boka?

ETTER LESING

Mimelek: Gjett hvor skolekorpset havner neste gang!

Denne leken egner seg best ute eller i et rom uten for mye møbler.

Del gruppa i to lag. Hvert lag står ved hver sin vegg eller bak en strek (hvis ute) med god løpeplass mellom hvert lag.

Lag A begynner med å være skolekorps, lag B begynner med å være konger. Lag A bestemmer hvilke instrumenter de skal spille på, som det går an å mime. Lag B bestemmer hvilket land de hører hjemme i, som de enten skal vise ved å mime noe eller å si et ord på språket de snakker i det landet. Lag A begynner å gå mot lag B på en rekke ved siden av hverandre, taktfast, mens de sier i kor:

Her kommer skolekorpset, her kommer skolekorpset, her kommer, her kommer, her kommer skolekorpset!

Når lag A har kommet fram til lag B, bukker de dypt og sier: God dag!

Lag B svarer i kor: God dag, hvilke instrumenter spiller dere?

Lag A (i kor): Vi spiller ... (alle mimer at det spiller hvert sitt instrument)

Lag A (i kor): Hvilket land har vi kommet til?

Lag B svarer (i kor): Vi skal vise dere. Alle mimer noe som er typisk for landet. Her går det an å være mer spesifikk: 1) Vi skal vise dere et dyr som bor her. 2) Vi skal vise dere noe vi pleier å gjøre her; 3) Vi skal si et ord på språket i landet vårt.

Når lag A har gjettet riktig, sier lag B: «Kongen over gata», og lag A løper så fort de kan tilbake til sin vegg. Lag B løper etter dem og prøver å fange så mange som mulig. De som blir fanget, bytter lag.

Nå er det lag B sin tur til å velge land og yrke og mime for lag A.

Sangene skolekorpset spiller:

Norge i rødt, hvitt og blått

Hvorhen du går i li og fjell,
 en vinterdag, en sommerkveld
 med fjord og fossevell,
 fra eng og mo med furutrær
 fra havets bryn med fiskevær
 og til de hvite skjær,
 møter du landet i trefarvet drakt,
 svøpt i et gjenskin av flaggets farveprakt.
 Se, en hvitstammet bjerk oppi heien,
 rammer stripen av blåklatter inn,
 mot den rødmalte stuen ved veien;
 det er flagget som vaier i vind.
 Ja, så hvit som det hvite er sneen,
 og det røde har kveldssolen fått,
 og det blå gav sin farve til breen,
 det er Norge i rødt, hvitt og blått!

Finn Bø, Bias Bernhoft og Arild Feldborg (1941); Melodi: Lars-Erik Larsson

Kongesangen

Gud sign vår konge god!
 Sign ham med kraft og mot
 sign heim og slott!

Lys for ham ved din Ånd,
 knytt med din sterke hånd
 hellige troskapsbånd

om folk og drott!

Høyt sverger Norges mann
hver i sitt kall, sin stand,
troskap sin drott.

Trofast i liv og død,
tapper i krig og nød,
alltid vårt Norge lød

Gud og sin drott.

Gustav Jensen (1920); Melodi: samme som «God, save the King»

Gud signe vårt dyre fedreland

Gud signe vårt dyre fedreland
og lat det som hagen bløma!

Lat lysa din fred frå fjell til strand
og vetter for vårsol røma!

Lat folket som brøder saman bu
som kristne det kan seg søma!

Elias Blix (1891); melodi: Christof E.F. Weyse

Ja, vi elsker dette landet

Ja, vi elsker dette landet,
som det stiger frem,
furet, værbitt over vannet,
med de tusen hjem.

Elsker, elsker det og tenker
på vår far og mor
og den saganatt som senker
drømme på vår jord.

Norske Mand i Hus og Hytte,
tak din store Gud!
landet vilde han beskytte,
skønt det mørkt saa ud.

Alt, hvad Fædrene har kjæmpet,
Mødrene har grædt,
har den Herre stille læmpet,
saa vi vant vor Ret.

Ja, vi elsker dette Landet,
som det stiger frem
furet, vejrbidt over Vandet
med de tusind Hjem.

Og som Fædres Kamp har hævet
det af Nød til Sejr,
ogsaa vi, naar det blir krævet,
for dets Fred slaar Lejr.

Bjørnstjerne Bjørnson (1959); melodi: Rikard Nordraak

Opplegget er laget av Toril Hægeland, universitetslektor ved OsloMet, 2026.

* For mer info om Sokkedyret: Se film på lesoglek.no

